

دستور العمل اجرایی

مانور سراسری زلزله و ایمنی

ویژه مدیران مدارس کشور

۸ آذر ماه

این دستور العمل را برای اجرا در سال آینده نگهدارید

تهیه شده در

مدیریت بحران استان خراسان رضوی، جمعیت هلال استان خراسان رضوی

آموزش و پرورش استان خراسان رضوی

فهرست مطالب :

سخنی با مدیران محترم

زمان برگزاری مانور

چگونه مدرسه خود را در برابر زلزله ایمن تر کنیم

چند توصیه مهم (قبل از اجرای مانور)

برخی اقدامات نامناسب

سخنی مهم با مدیران محترم

به منظور حسن اجرا و اطلاع رسانی زمان و نحوه اجرای مانور ، همه ساله دستور العمل ویژه ای برای مدیران تدوین و به مدارس ارسالی می شد. اما در نظر است برای سال های آینده دستور العملی ثابت در اختیار مدارس قرار می گیرد تا چاپ مجدد و تحمیل هزینه های آن کاسته شود، بنابراین نگهداری این دستور العمل به عنوان مبنا و سند اصلی برگزاری مانور برای سال های آینده ضروری است و مفاد آن تا زمانی که دستور العمل جدیدتر تحول مدارس گردد. برای اجرا در مانور های سالهای آینده لازم الاجرا خواهد بود

گزارش های دریافتی از مدارس سراسر کشور و نتایج کارگاه آسیب شناسی مانور مورخ : ۸۸/۵/۲۷ نشان می دهد که متأسفانه دو اصل مهم و اساسی مانور یعنی پناهگیری و خروج مناسب که اجرای مانور بر این دو اصل مبتنی است ، در مانور ها ، کمتر مورد توجه قرار گرفته و مسائل نمایشی مانند نشان دادن مجروحان و کشته شدگان ، آوار و تخریب که اهداف مانور را پوشش نمی دهند پرنگ تر شده است ؛ بنابراین از تمامی مدیران و برگزار کنندگان تقاضا می شود ، مبنا و اساس کار مانور را بر دو اصل فوق یعنی پناهگیری و خروج قرار دهند تا در حد توان از خارج شدن از اهداف اصلی و تحمیل هزینه های غیر ضروری جلوگیری بعمل آید.

*مدیران محترم به خاطر داشته باشید ، مقاوم بودن ساختمان های مدارس دارای اهمیت اساسی است .

زمان برگزاری مانور

پس از برگزاری چند دوره مانور و بر اساس کارشناسی های به عمل آمده روز ۸ آذر برای اجرای این فعالیت آموزشی انتخاب گردیده در روز مانور آژیری تحت عنوان زنگ ایمنی در برابر زلزله بین ساعت ۱۰-۱۰:۳۰ از طریق رادیو سراسری و رادیو مراکز استان پخش خواهد شد از زمان شروع آژیر که یک دقیقه به طول می انجامد تا پایان دانش آموزان باید در هر مکانی که پناه گیری کرده اند بمانند پس از پایان آژیر با همکاری معلمان و معاونان دانش آموزان بایستی با آرامش مرحله خروج و رفتی به حیاط مدرسه را انجام دهند .

چگونه مدارس خود را در برابر زلزله ایمن تر کنیم

برای جلوگیری از ریزش احتمالی شیشه ها، روی آنها سلفونهای چسبی زده شود و یا جلوی پنجره ها پرده پاچه ای بلند یا پرده کرکره نصب شود.

میز و نیمکت دانش آموزان از کنار پنجره فاصله داشته باشد

چراغهای آویز، تابلوها، تخته سیاه ها، کمد ها، قفسه ها و ... در جای خود با بست مناسب محکم شوند

کلید، پریز و سیم کشیهای برق، لوله کشی های گاز، آب و شیر های اصلی آنها بررسی و نواقص احتمالی توسط متخصصین برطرف شود

در آزمایشگاهها و کتابخانه، قفسه ها با بستهای L شکل به دیوار محکم شوند

کامپیوترها، دستگاههای چاپ و تکثیر و نه‌آیر آنها با بستهای مناسب محکم شوند

راهروها راه پله ها و راههای خروجی از وسایم غیر ضروری مانند گدانها، سطل زباله و ... که ممکن است پس از وقوع زلزله راه خروج را مسدود کنند، خای شوند

چند توصیه مهم :

موارد زیر تنها جهت اجرای مانور نبوده و رعایت همیشگی آنها می تواند به ایمنی دانش آموزان در هنگام زلزله و یا خطرات دیگر کمک نمایند :

چنانچه درهای ورودی کلاس ها ، آزمایشگاه و ... به طرف بیرون باز شوند خروج اضطراری با سهولت بیشتری انجام می شود.

کپسول های آتش نشانی ، جعبه کمک های اولیه و ... برای تمامی دانش آموزان قابل دسترس باشد.

قفل و لولاهای درهای خروجی بازدید و از نظر فنی کنترل شوند.

وجود سیستم قطع اضطراری گاز می تواند خطرات ناشی از زلزله مانند آتش سوزی را کاهش دهد.

چه در زمان پناه گیری و چه بعد از آن (خروج) از دیوار های بیرونی مدرسه و ساختمان حتماً فاصله گرفته شود.

توجه شود محلی که برای تجمع دانش آموزان در داخل حیاط پیش بینی می شود بر روی چاه آب یا فاضلاب نباشد.

اماکن خطرناک مانند پنجره ها ، چاه فاضلاب ، دیوار های مدرسه و ... برای داغش آموزان معرفی و علامت گذاری شوند.

به منظور ذخیره آب برای بعد از وقوع زلزله از تانکر های بزرگ آب استفاده شود، سعی شود تانکر آب در جایی مناسب و ایمن تعبیه شود

پنجره های مدرسه بویژه طبقه همکف، نباید دارای حفاظ ثابت باشند، تا در زمان اضطرار از آنها استفاده شود

۹- راه های خروجی حتما باز نگه داشته شوند

۱۰ در مدرسه برای ورود و خروج ماشینهای آتش نشانی و امدادی در زمان حادثه مناسب باشد (از نظر ارتفاع و عرض)

۱۱- در زمان حضور دانش آموزان در مدرسه، از قفل کردن درهای ورود و خروج خودداری گردد

مراحل مانور صرفا با استفاده از روشهای توصیه شده در این راهنما انجام شود

مراحل اجرای مانور

به محض پخش آژیر از رادیو تمامی افراد بایستی پناه گیری نمایند بدین منظور :

اگر در طبقه همکف ساختمانهای یک یا دو طبقه هستید و به در خروجی نزدیک می باشید ، به فضای باز و به دور از ساختمانها و دریوار ها رفته و روی زمین نشست و مراقب خود و اطرافیان باشید

اگر در داخل کلاس درس هستید ، در زیر میز پناه گیری کنید به این صورت که یک زانوی خود را به زمین زده و با دست پایه های میز را محکم بگیرید

نحو پناه‌گیری زیر میز

چنانچه صندلی کلاس شما از نوع انفرادی و دسته دار است ، بروی صندلی بمانید و از سر و گردن خود مراقبت کنید

نحو پناه‌گیری روی صندلی‌های دسته‌دار

در صورتی که فضای کافی در زیر میز برای دانش‌آموزان وجود نداشت ، بین دو ردیف میز و نیمکت نشسته و یک زانوی خود را به زمین زده و با کیف ، کتاب و یا دست از سر خود مراقبت کنید

راه پله ها محل های مناسبی برای پناه‌گیری نمی باشند ولی اگر در زمان زلزله در آن مکان بودید سعی نکنید از آنجا فرار کنید بلکه کنار دیوار روی پله نشسته و با کیف و کتاب یا دست از سر خود مراقبت کنید و به هیچ وجه به نرده های کنار پله تکیه دهید .

در کلاس درس گوشه دیوار های داخلی جای مناسب برای پناه‌گیری است . در گوشه دیوار نشسته و با کیف ، کتاب و یا دست از سر و گردن‌تان محافظت کنید.

اگر در راهرو هستید به کنار دیوارهای داخلی و دور از پنجره ها و شیشه ها بروید ، سپس کنار دیوار نشسته و سر گردن خود را با کیف ، کتاب و یا دست بپوشانید

نحو پناه‌گیری در راهرو

چنانچه در آزمایشگاه هستید در گوشه دیوار و به دور از مواد و مایعات قابل احتراق ، سمی و قفسه های نگهداری آنها پناه بگیرید .

۷- اگر در کتابخانه هستید از قفسه های کتاب دور شوید و در جای مناسبی مانند زیر میز یا گوشه دیوار داخلی پناه گیری کنید

نحو پناه‌گیری در کتابخانه

۸- اگر در حیاط مدرسه هستید از تیرکهای زمین بازی، سبد بسکتبال، دیوارها و ساختمانها فاصله بگیرید و در وسط حیاط مدرسه بنشینید و مراقب خود و اطرافتان باشید

برای پناه‌گیری به نکات زیر توجه کنید از پنجره ها و درهای شیشه ای فاصله بگیرید از کنا وسایلی که امکان سقوط یا پرتاب دارند (تابلو ها ، گلدانها ، و ...) دور شوید

ج- چنانچه کلاس شما وسایل گرمایی مانند بخاری دارد از آن فاصله بگیرید

د- در طول مدت زمان پخش آژیر محل خود را ترک نکنید

تا سالهای گذشته چهارچوبی به عنوان مکان مناسبی برای پناه‌گیری می‌شد متسفانه در ساخت و سازهای چند سال اخیر نحوه اتصال چهار چوب در به اسکلت ساختمان به

نحوی است که در زمان زلزله احتمال جابجایی آن زیاد است بنابراین ددر حال حاضر پناهگیری چهرچوب در باتوجه به تنوع در ساخت و ساز توصیه نمی شود .

پس از اتمام پخش آژیر از رادیو ، از محل پناه گیری خارج و به حیاط مدرسه بروید ؛
بدین منظور :

۱- خونسردی و آرامش خود را حفظ کرده و از هجوم به سمت در های خروجی اجتناب کنید.

۲- سعی شود با هماهنگی و راهنمایی معلمان ، دانش آموزان به نوبت و یکی پس از دیگری از کلاس خارج شوند. این کار موجب می گردد از ازدحام در راه پله ها جلوگیری به عمل آمده و دانش آموزان صدمه نبینند.

۳- دانش آموزان در محل پیش بینی شده در وسط حیاط (به دور از ساختمان ها ، دیوارها و چاه های فاضلاب) تجمع کرده و روی زمین بنشینند و گروهی از دانش آموزان با زنجیر نمودن دست به یکدیگر دور آنها را احاطه کرده و از خروج آنها جلوگیری بعمل آورند. این کار می تواند به کنترل دانش آموزان پس از زلزله کمک زیادی نماید.

۴- پس از آنکه دانش آموزان مرحله خروج را انجام دادند مدیر یا مسئول اجرای مانور با آنها در مورد نحوه اجرای مانور مدرسه و تاثیرات آن در بالا بردن مهارت های مقابله با زلزله و حتی مسائل روحی و روانی صحبت کند.

توجه : چنانچه در مدرسه راه های خروجی متعددی وجود دارد با هماهنگی های قبلی و توجیه دانش آموزان ، مسیر خارج شدن از راهرو ها و راه پله ها از قبل بین کلاس ها تقسیم و تعیین شود. معاونان و معلمان محترم لازم است در زمان خروج برای جلوگیری از هرگونه خطر احتمالی و آسیب دیدگی دانش آموزان ، مراقبت های لازم را بعمل بیاورند.

برخی اقدامات نامناسب

پناهگیری داخل حیاط کنار دیوارها، ساختمان و اجسام خطرناک

پناهگیری در جاهای نامناسب مانند:

-زیر پنجره ها

زیر وسایل بازی

زیر وسایل قابل سقوط

خروج از در کلاسها به صورت شتابزده همراه با هجوم بردن و دویدن با سرعت به طرف در خروجی

نشان دادن کشته ها و مجروحها که موجب ترس و دلهره می شود

مدیران مدارس مسئول اجرا و نضارت بر حسن اجرای مانور میباشند

با توجه به رویکرد جدید مانور، اولیای محترم مدرسه میتوانند از فعالیتهای زیر با موضوعات زمین، زلزله، ایمنی، پناهگیری، خروج و ... در جهت ترغیب دانشآموزان به فعالیتهای فوق برنامه افزایش دانسته های ایشان بهره گیری نمایند

در مقطع ابتدایی بهره گیری از روشهایی مانند نقاشی کاردستی و ...

در مقطع راهنمایی بهره گیری از روشهایی مانند شعر و داستان و روزنامه دیواری و

...

در مقطع متوسطه بهره گیری از روشهایی مانند تحقیق و مقاله نویسی، طراحی پوستر

و ..